

COMENTARII ȘI PROPUNERI

la proiectul Hotărîrii de Guvern privind aprobarea Planului de acțiuni pe anul 2014 pentru implementarea Programului Strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare)

Introducere

Prezentul document analizează proiectul Hotărîrii de Guvern privind aprobarea Planului de acțiuni pe anul 2014 pentru implementarea Programului Strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare) elaborat de Guvern și prezentat pentru consultări publice.

Proiectul Planului de acțiuni pe anul 2014 pentru implementarea Programului Strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare) include o componentă dedicată promovării unui Guvern Deschis și astfel reprezintă continuarea eforturilor Guvernului Republicii Moldova de a își îndeplini angajamentele asumate la momentul aderării Moldovei la Parteneriatul Guvernelor Deschise în aprilie 2012.

Ținînd cont de acest fapt, proiectul Hotărîri de Guvern a fost analizat din punctul de vedere a corespunderii cu angajamentele Moldovei în cadrul Parteneriatului Guvernelor Deschise. În același timp proiectul hotărîrii în cauză este analizat și prin prisma continuității acțiunilor de dezvoltare a unui Guvern Deschis pe care Republica Moldova a început să le implementeze prin adoptarea Planului de Acțiuni pentru o Guvernare Deschisă (PAGD) pentru anii 2012 – 2013 (HG nr 195 din 04.04.2012).

Drept rezultat al acestei analize, sunt prezentate un șir de recomandări pentru îmbunătățirea Planului de acțiuni pe anul 2014 pentru implementarea Programului Strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare) în particular, dar și a procesului de consolidare a unui Guvern Deschis în general.

Considerații generale privind proiectul de document

Analiza proiectului Hotărîrii de Guvern privind aprobarea Planului de acțiuni pe anul 2014 pentru implementarea Programului Strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare) prin prisma angajamentelor Moldovei în cadrul Parteneriatului Guvernelor Deschise a relevat următoarele:

- În primul rînd trebuie remarcată reducerea din importanța pe care Guvernul Republicii Moldova o atribuie dezvoltării unui Guvern Deschis și îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Parteneriatului Guvernelor Deschise, dat fiind faptul că Guvernul nu a elaborat un plan de acțiuni dedicat în mod expres principiilor și acțiunilor de constituire a unui Guvern Deschis, acestea fiind comasate cu acțiunile privind modernizarea tehnologică a guvernării.
- Proiectul Planului de acțiuni pe anul 2014 pentru implementarea Programului Strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare) include doar unul din cele trei obiective

privind guvernarea deschisă asumate de Guvern în 2012: „Obiectivul 1: Consolidarea integrității publice prin asigurarea unui proces decizional participativ / implicarea cetățenilor și creșterea transparenței în procesul de guvernare”. Acest lucru este regretabil, ținând cont de faptul că, după cum arată evaluarea procesului de implementare a PAGD 2012-2013, cele trei obiective nu au fost realizate în totalitate.

- Mai mult ca atât, o bună parte din acțiunile din PAGD 2012 – 2013 (care încă nu au fost realizate, au fost realizate parțial sau cele care se cer a fi îndeplinite în mod permanent) nu au fost incluse în Planului de acțiuni pe anul 2014 pentru implementarea Programului Strategic de modernizare tehnologică a guvernării (e-Transformare), în acest fel fiind diminuată continuitatea eforturilor Guvernului Republicii Moldova în vederea constituirii unui Guvern Deschis.
- Este binevenită acordarea unei atenții sporite utilizării instrumentelor IT în procesul de dezvoltare a unui Guvern Deschis dat fiind faptul că acestea permit sporirea transparenței și eficienței instituțiilor statului în procesele de luare a deciziilor și implicare a cetățenilor în actul guvernării. Cu toate acestea este important ca măsurile de promovare a unui Guvern Deschis să nu se rezume exclusiv la elaborarea / achiziționarea unor soluții IT fără ajustarea proceselor de lucru, a bazei legislative, pregătirea funcționarilor publici și asigurarea finanțării adecvate a acestor procese.

Recomandări privind conținutul proiectului de document

1. **Asigurarea caracterului prioritar al realizării angajamentelor Moldovei în cadrul Parteneriatului Guvernelor Deschise** și implementării măsurilor de constituire a unui Guvern Deschis prin adoptarea unui Plan de Acțiuni dedicat în mode expres implementării unei Guvernări Deschise;
2. **Asigurarea continuității eforturilor Republicii Moldova în vederea constituirii unui Guvern Deschis**, prin reiterarea angajamentului Guvernului Moldovei față de realizarea Obiectivelor PAGD;
3. **Preluarea acțiunilor din PAGD 2012-2013 care nu au fost realizate**, au fost parțial realizate sau se cer îndeplinite în mod continuu;
4. **Instituționalizarea unui mecanism eficient de coordonare a procesului de implementare unui Guvern Deschis**. Pentru a asigura implementarea eficientă a tuturor acțiunilor de constituire a unui guvern deschis și nu doar a acelor măsuri ce țin de guvernarea electronică se recomandă instituirea unui grup coordonator interministerial privind guvernarea deschisă, la nivel înalt cu participarea miniștrilor / vice-miniștrilor și a reprezentanților societății civile;
5. **Instituționalizarea unui mecanism eficient de monitorizare și evaluare a procesului de implementare a PAGD;**
 - se recomandă ca acțiunile și subacțiunile din Planul de Acțiuni să fie însoțite de indicatori de performanță corespunzători, care să permită măsurarea exactă a progresului în implementarea acestor activități. În varianta curentă a proiectului nu toate activitățile dispun de indicatori corespunzători: ex.: Nr.4 „Asigurarea transparenței în activitatea AAP și accesului la informația cu caracter public” subacțiunea: „Publicarea

și actualizarea cu regularitate pe paginile web oficiale ale AAP...”. Din formularea curentă a indicatorului nu este posibil de apreciat câte informații vor fi publicate și care este periodicitatea publicării acestor informații.

- Se recomandă elaborarea unui format standard de raportare în bază de obiective și indicatori măsurabili - format care să fie obligatoriu pentru toate instituțiile parte a procesului de implementare a PAGD.
- De asemenea se cere consolidarea mecanismului existent de monitorizare prin asigurarea operaționalității acestuia și elaborarea unui plan clar de monitorizare a PAGD care să includă și publicarea semestrială a rapoartelor de progres în baza unor indicatori măsurabili înainte de evaluările internaționale;

6. La punctul 4 din Planul de Acțiuni, „Asigurarea transparenței...” de adăugat următoarea subacțiune:

- Efectuarea auditului complex al paginilor web ale Autorităților administrației publice centrale pentru eliminarea neajunsurilor legate de nerespectarea prevederilor legale privind informația ce trebuie publicată pe saiturile respective, prevăzută în „Regulamentul privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet” și „Regulamentul cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional”;

7. La punctul 6 din Planul de Acțiuni pentru 2014 se recomandă reformularea Indicatorului de produs după cum urmează: „Raportul de evaluare / audit privind gradul de utilizare a sistemului guvernamental de poștă electronică de către autoritățile APC elaborat, remis tuturor autorităților APC și publicat pe site-ul Cancelariei de Stat”;

8. La punctul 6 din Planul de Acțiuni „Asigurarea transparenței în procesul de guvernare la nivel local” se recomandă următoarele modificări / completări:

- De adăugat înainte de prima subacțiune: „Consultarea reprezentanților APL privind necesitățile lor privind funcționalitățile portalului actelocale.md”;
- De adăugat următoarea subacțiune: „Amendarea legislației privind Administrația Publică Locală în scopul instituționalizării utilizării de către APL a portalului actelocale.md drept instrument de bază în procesul de control administrativ”. Asigurarea unui cadru legal adecvat privind portalul actelocale.md și utilizarea acestuia în activitatea APL va permite reducerea costurilor APL și eficientizarea procesului de control administrativ.
- De reformulat subacțiunea „Ajustarea tehnologică a platformei www.actelocale.md” astfel încât să includă detalii privind modificările și ajustările ce urmează a fi făcute pentru a permite evaluarea ulterioară a gradului de realizare a acestei subacțiuni. În același fel se recomandă reformularea indicatorului de produs al acestei subacțiuni.
- De adăugat următoarea subacțiune: „Elaborarea Regulamentului de utilizare a platformei www.actelocale.md în activitatea APL”;

9. La punctul 11 se recomandă de reformulat subacțiunea „Extinderea portalului www.particip.gov.md...” în felul următor:

- Implementarea pe portalul www.particip.gov.md a „Pașaportului Unic” al proiectelor de acte publicate pentru consultare cu publicul, cu următoarele componente:
 - proiectul consultat

- documentele aferente (note, studii de fezabilitate, etc.),
- sinteza recomandărilor recepționate,
- varianta actualizată a documentului consultat care să includă recomandările primite,
- documentul final adoptat și / sau un link la acest document în baza de acte legislative lex.justice.md;

10. După punctul 11 din Planul de Acțiuni, se recomandă de adăugat următoarele subacțiuni:

- Efectuarea optimizării portalului www.particip.gov.md în vederea reducerii numărului de pași necesari pentru prezentarea propunerilor / comentariilor la un proiect de document publicat pentru consultări publice.
- Implementarea funcționalităților interactive de comentare / completare a proiectelor de documente publicate pentru consultare cu publicul la nivel de pagină web cu ajutorul instrumentelor de tipul: Digress.it , CommentPress.
- Efectuarea ajustărilor necesare în „Regulamentul privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet” și „Regulamentul cu privire la acțiunile de implementare a Legii nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional” pentru a asigura caracterul obligatoriu a publicării pe internet a întregului dosar / pașaport unic al documentelor consultate.
- Asigurarea integrării portalului www.particip.gov.md cu rețelele de socializare pentru a asigura o promovare mai mare a proiectelor de documente publicate pentru consultări publice;

11. Se recomandă de adăugat în Planul de Acțiuni următoarea sub-acțiune:

- Elaborarea și adoptarea amendamentelor la „Regulamentul privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet” pentru a asigura utilizarea obligatorie inclusiv a formatelor deschise la publicarea documentelor online;

12. Se recomandă de adăugat în Planul de Acțiuni următoarea sub-acțiune:

- **Elaborarea și adoptarea legislației privind licențierea deschisă și distribuirea liberă online** a tuturor produselor software, materialelor informaționale, produselor culturale, cercetări, etc., care au fost elaborate cu finanțare din bani publici sau cu ajutorul granturilor de stat, cu excepția cazurilor când acest lucru ar pune în pericol securitatea informațională a statului;

13. Completarea punctelor 27 și 28 din Planul de Acțiuni cu detalii care ar clarifica despre care „Portal” este vorba în aceste subacțiuni;

14. Publicarea informației despre performanța autorităților publice locale în furnizarea serviciilor publice de gospodărie comunală (aprovizionarea cu apă potabilă și canalizare; salubritate; transport public; termoficare; iluminare stradală) în baza seturilor de indicatori de performanță pentru fiecare serviciu separat;